

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Природничо-географічний факультет

Кафедра загальної та регіональної географії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан природничо-географічного факультету

_____ Л.П. Міронець
«29» _____ серпня _____ 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика навчання географії

галузь знань: 01 Освіта

спеціальність: 014 Середня освіта (Географія)

освітньо-професійна програма: Середня освіта (Географія. Англійська мова)

мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною комісією природничо-географічного факультету

«29» _____ серпня _____ 2025 р.

Голова _____
(Міронець Л.П., к.пед.н, доцент)

Суми – 2025

Розробник:

Король Олена Миколаївна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної та регіональної географії

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри загальної та регіональної географії

Протокол № 1 від “28” серпня 2025 року.

Завідувач кафедри

Корнус О.Г., канд. геогр. наук,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'O.G. Kurnus', is written over a horizontal line.

доцент

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 7	бакалавр	Обов’язкова	
		Рік підготовки:	
		3-й	-й
Семестр			
5-6-й		-й	
Лекції			
26+16=42 год.		год.	
Практичні, семінарські			
32+12=44 год.		год.	
Лабораторні			
год.		год	
Самостійна робота			
60+60=120 год.		год.	
Консультації:			
4 год.		год.	
Загальна кількість годин – 210 5 семестр – 120 год. 6 семестр – 90 год.		Вид контролю: залік (5 семестр); іспит (6 семестр)	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Полягає в системно-аналізуючому вивченні основ шкільної географії та методики її викладання, на базі якого формується професійність самостійного мислення майбутніх вчителів географії.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні оволодіти наступними програмними компетентностями:

ЗК2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

ЗК3. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність).

ЗК5. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність).

СК1. Мовно-комунікативна компетентність. Здатність забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою; забезпечувати (за потреби) здобуття учнями освіти з урахуванням особливостей мовного середовища в закладі освіти (мова відповідного корінного народу або національної меншини України); формувати і розвивати мовно- комунікативні уміння та навички учнів; використовувати знання іноземної мови в освітній і професійній діяльності, знання державної та англійської мови у вивченні географічної номенклатури, поняттєво-термінологічного географічного апарату.

СК2. Предметно-методична компетентність. Здатність моделювати зміст навчання географії відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; формувати та розвивати в учнів ключові географічні компетентності та уміння; здійснювати інтегроване навчання учнів; добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання географії та англійської мови, виховання і розвитку учнів; розвивати в учнів критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу.

СК3. Інформаційно-цифрова компетентність. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію з географії та англійської мови, використовувати її для укладання географічних карт, проведення практичних та лабораторних робіт, оперувати нею у професійній діяльності; використовувати цифрові технології в освітньому процесі з географії та англійської мови.

СК4. Психологічна компетентність. Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів; використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності; формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність; формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

СК5. Емоційно-етична компетентність. Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу з географії та англійської мови; усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобалізованому світі.

СК6. Компетентність педагогічного партнерства. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі з географії та англійської мови; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

СК7. Інклюзивна компетентність. Здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами; забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

СК8. Здоров'язбережувальна компетентність. Здатність організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу з географії та англійської мови; здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни; формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя; зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності; надавати до медичну допомогу учасникам освітнього процесу з географії та англійської мови.

СК 9. Проектувальна компетентність. Здатність проектувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів в освітньому процесі з географії та англійської мови.

СК10. Прогностична компетентність. Здатність прогнозувати результати освітнього процесу з географії та англійської мови; планувати освітній процес з географії та англійської мови.

СК11. Організаційна компетентність. Здатність організовувати процес навчання з географії та англійської мови, виховання і розвитку учнів; організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів у відповідності до нормативних вимог, правил і рекомендацій.

СК12. Оцінювально-аналітична компетентність. Здатність здійснювати оцінювання результатів навчання учнів; аналізувати результати навчання учнів; забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів в освітньому процесі з географії та англійської мови.

СК13. Інноваційна компетентність. Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі з географії та англійської мови; використовувати інновації у професійній діяльності; застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності; здатність до навчання впродовж життя: визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки (у рамках наставництва, супервізії тощо), дотримуючись принципів професійної етики; здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби.

СК18. Здатність комунікувати з колегами у галузі географії, англійської мови і методики їх навчання щодо освітніх досягнень як на загальному рівні, так і на рівні спеціалістів, здатність робити усні та письмові звіти, обговорювати професійні теми державною та англійською мовою.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Перед вивченням навчальної дисципліни студенти мають оволодіти знаннями з циклу навчальних дисциплін фізична географія материків та океанів, фізична географія України, економічна і соціальна географія України, регіональна економічна і соціальна географія. Вивчення дисципліни передбачає дотримання положень Кодексу академічної доброчесності СумДПУ імені А.С.Макаренка.

4. Результати навчання за дисципліною

ПРН1. Знає основні концепції та принципи педагогіки і психології; враховує в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

ПРН3. Називає і аналізує методи цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; класифікує форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти; здійснює добір і застосовує сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінює результати їх навчання та ефективність уроку.

ПРН4. Називає і пояснює принципи проектування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.

ПРН6. Застосовує сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності; демонструє володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.

ПРН7. Аналізує власну педагогічну діяльність та її результати, здійснює об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

ПРН8. Демонструє знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовує необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

ПРН15. Демонструє знання та розуміння на базовому рівні можливостей використання апаратної і програмної складових інформаційної системи, ГІС-технологій в предметній області спеціальності.

ПРН16. Знає, розуміє і демонструє здатність реалізовувати теоретичні й методичні засади навчання географії та англійської мови в закладах загальної середньої освіти.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	глибоко і міцно засвоїв програмний матеріал з методики навчання географії; вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає. Прогнозує і передбачає подальший хід явища, описує можливі наслідки, результати, що впливають з наявних даних на основі проблемної ситуації, виділяє проблему, конструює гіпотези і перевіряє їх. При цьому студент не має утруднень при відповідях на видозмінені завдання, вільно справляється із класифікаціями, типологіями та іншими видами застосування знань, показує знайомство з монографічною літературою, правильно обґрунтовує прийняті рішення, володіє різнобічними навичками і прийомами виконання практичних робіт, володіє в повному обсязі специфічним поняттєво-термінологічним апаратом навчальної дисципліни.
82-89	твердо знає програмний матеріал, грамотно й по суті викладає його; який не допускає суттєвих неточностей у відповідях на питання, правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, впевнено володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання, коректно встановлює причинно-наслідкові зв'язки.
74-81	знає програмний матеріал, грамотно й по суті викладає його, але допускає деякі неточності під час відповіді; правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання. Самостійно відтворює знання з елементами перетворення. Застосовує їх у видозмінений, але близькій до типової ситуації, однак потребує допомоги викладача. Дає свою власну інтерпретацію матеріалу (пояснення, короткий виклад). Уміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, здійснює перенесення дій.
64-73	має знання лише основного матеріалу, але не засвоїв його окремих деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушення послідовності у викладі програмного матеріалу і відчуває утруднення при виконанні практичних робіт і розв'язанні задач.
60-63	самостійно відтворює інформацію та застосовує її у типовій ситуації, але при цьому виявляє невпевненість у своїх діях. На основі фактів робить висновки, але за допомогою викладача, намагається зробити звіт про виконані дії.
35-59	не знає більшої частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки; не володіє у достатньому обсязі поняттєво-термінологічним апаратом економічної та соціальної географії; невпевнено, із помилками виконує практичні завдання; не вміє наводити приклади із життя та встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; відтворює інформацію лише на основі зовнішньої підказки.
1-34	має загальне уявлення про навчальну дисципліну, знання програмного матеріалу носить фрагментарний характер, відповіді на запитання дає «так» чи «ні».

Розподіл балів, які отримують студенти

Для заліку (5 семестр) (ДФН)

Поточний контроль												Разом	Сума
Розділ 2				Розділ 3						Розділ 4			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	60	100
5	5	10	5	5	5	5	5	5	5	3	2		
Контроль самостійної роботи												40	
						20			20				

Для екзамену (6 семестр) (ДФН)

Поточний контроль												Разом	Сума	Підсумковий (екз.)	Загальна сума
РОЗДІЛ 1															
T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19	T20	T21	T22	T23	T24	50	75	25	100
5	5	5	5	5	5	5	5	3	2	3	2				
Контроль самостійної роботи												25			
			15						10						

Згідно Положення «Про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка» від 27.04.2020 р., можливе зарахування результатів навчання з окремої теми/тем, розділу, індивідуального завдання (контрольної роботи) чи дисципліни в цілому, здобутих за цими видами освіти. Обсяг зарахування в годинах/кредитах ECTS визначається згідно переліку компетентностей і результатів навчання, передбачених даною робочою програмою. Зарахування результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється у відповідності до пунктів 3.6-3.9 названого Положення.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для іспит, заліку, курсового проєкту (роботи), практики
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та формами оцінювання є: усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних робіт, залік, іспит. Оцінювання знань, навичок студентів враховує всі види занять, які передбачені програмою навчальної дисципліни. Загальна оцінка з дисципліни складається з поточних оцінок, які студент отримує під час практичних занять, виконання завдань самостійної роботи, контрольних робіт.

7. Програма навчальної дисципліни

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні засади методики навчання географії. Засоби навчання географії та контроль навчальних досягнень учнів

Тема 1. Методика географії як наука. Предмет, завдання та об'єкт методики навчання географії. Зв'язок методики навчання географії в школі з іншими науками. Історія розвитку методики навчання географії. Структура і зміст сучасного курсу географії. Компоненти змісту шкільної географії. Методи науково-педагогічних досліджень у шкільній географії. Склад навчально-методичного комплексу з географії. Алгоритми формування предметно-географічних компетентностей в учнів.

Тема 2. Формування та розвиток ключових та предметних компетентностей учнів при вивченні географії. Концепція Нової української школи. Ключові компетентності. Предметні географічні компетентності. Здоров'язберігаючі технології в НУШ.

Тема 3. Принципи та методи навчання географії. Принципи навчання географії.

Тема 4. Поняття про методи навчання як дидактичну категорію та їх класифікація. Група методів навчання за навчально-пізнавальною діяльністю. Група методів навчання за джерелами знань. Вимоги до вибору методів навчання.

Тема 5. Засоби навчання і робота з ними. Дидактичні цілі використання засобів наочності. Загальні вимоги до методики використання засобів наочності на уроках географії. Види засобів наочності, які використовуються у процесі навчання географії в школі та методика роботи з ними. Кабінет географії. Географічний майданчик.

Тема 6. Методика роботи з підручниками. Види роботи з підручником. Загальні методичні вимоги до роботи з підручником.

Тема 7. Методи роботи з географічною картою. Види навчальних карт. Вимоги до учнів в знанні карти і умінні її читати. Підведення учнів до розуміння географічної карти. Навчання читанню географічної карти і прийоми роботи з нею. Робота із спеціальними картами підручника і атласу. Зіставлення географічних карт. Вивчення по карті географічної номенклатури. Викреслювання картосхем на класній дошці. Робота з контурними картами. Глобуси, їх значення і використання у викладанні географії. Використання електронних атласів, ДЗЗ та ГІС технологій.

Тема 8. Використання графічно-знакових географічних навчальних моделей. Робота зі статистичними показниками. Методичні особливості роботи з цифровим матеріалом. Робота з типовими планами.

Тема 9. Географічні картини і методи роботи з ними. Навчальні кінофільми і методи роботи з ними. Демонстрація колекцій і моделей. Досліди в навчанні географії. Географічне спостереження.

Тема 10. Інформаційно-комунікаційні технології в методиці навчання географії. Дидактичні можливості інформаційно-комунікаційних технологій. Можливості використання інтерактивної дошки на уроках географії. Використання інтерактивних сервісів на уроках географії.

Тема 11. Методи контролю, перевірки й оцінки предметно-географічних компетентностей учнів. Функції контролю, перевірки і оцінки предметно-географічних компетентностей учнів. Поточна перевірка знань. Періодичний (тематичний) контроль. Підсумковий контроль. Контрольні роботи. Оцінювання предметно-географічних компетентностей учнів. Методи усного контролю. Письмовий контроль. Тестовий контроль. Перевірочні роботи. Індивідуальні картки-завдання. Компетентнісноорієнтовані завдання з географії. Формувальне оцінювання.

Тема 12. Концепція НУШ. Ознайомлення з вимогами НУШ. Методика використання сучасних технологій навчання географії в контексті вимог НУШ. Набуття нового професійного досвіду методичної роботи в контексті вимог НУШ.

Розділ 2. Форми організації навчання географії

Тема 13. Урок – основна форма проведення навчання географії. Класно-урочна система. Вимоги до уроку географії.

Тема 14. Складання календарного плану роботи. Підготовка вчителя до уроку та його планування.

Тема 15. Урок – основна форма навчання географії. Типи уроків. Елементи уроку. Форми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроці. Домашня робота з географії.

Тема 16. Нетрадиційні типи уроків.

Розділ 3. Методика навчання окремих курсів географії у школі

Тема 17. Методика навчання курсу «Загальна географія» – 6 клас. Мета і завдання курсу. Основний зміст. Методичні особливості курсу.

Тема 18. Методика навчання курсу «Географія материків і океанів». Мета і завдання курсу. Структура курсу. Методичні особливості курсу.

Тема 19. Методика навчання шкільного курсу «Україна у світі: природа, населення». Мета і завдання курсу. Основний зміст. Методичні особливості курсу.

Тема 20. Методика навчання шкільного курсу «Україна і світове господарство». Мета і завдання курсу. Основний зміст. Методичні особливості курсу.

Тема 21. Методика навчання шкільного курсу «Географія: регіони та країни» (10 клас). Основний зміст. Методичні особливості курсу.

Тема 22. Методика навчання шкільного курсу «Географічний простір Землі» (11 клас). Основний зміст. Методичні особливості курсу.

Розділ 4. Методичні особливості організації позакласної роботи з географії

Тема 23. Позакласна робота з географії. Форми позакласної роботи. Методи позакласної роботи. Основні форми позакласної роботи з географії. Методика організації і проведення географічного гуртку в школі. Факультативи. Наукові товариства. Географічні клуби. Географічне товариство. Шкільні музеї. Навчальні екскурсії з географії. Організація фенологічних спостережень.

Тема 24. Географічне краєзнавство в школі. Освітньо-виховне значення географічного краєзнавства в школі. Система географічного краєзнавства в школі. Зміст і

обсяг краєзнавчих даних в шкільних курсах географії. Значення краєзнавчого принципу у викладанні географії.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Ус ьог о	у тому числі					У с ь ог о	у тому числі				
		Ле кц ії	П ра кт .	Л а б ор .	К он с .	Сам ост. р		Л ек ції	П ра кт. .	Л а б ор. .	К он с. .	С ам ос т. р
РОЗДІЛ І. Теоретичні засади методики навчання географії. Засоби навчання географії та контроль навчальних досягнень учнів												
Тема 1. Методика географії як наука. Структура і зміст сучасного курсу географії.	6	1	1	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Формування та розвиток ключових та предметних компетентностей учнів при вивченні географії.	6	1	1	-	-	4	-	-	-	-	-	-

Тема 3. Принципи навчання географії.	6	1	1	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Класифікація методів навчання географії. Класифікація методів навчання за навчально-пізнавальною діяльністю. Класифікація методів навчання за джерелами знань.	6	1	1	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Засоби навчання і робота з ними. Кабінет географії та географічний майданчик в школі.	7	1	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Методика роботи з підручниками.	6	1	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Методика роботи з географічними картами та електронними картами.	7	2	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Використання графічнознакових географічних навчальних моделей. Робота зі статистичними показниками.	7	2	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Тема 9. Методика використання географічних картин, навчальних кінофільмів, колекцій і моделей, дослідів на уроках географії.	7	2	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Тема 10. Інформаційно-комунікаційні технології в методиці навчання географії.	7	2	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-

Тема 11 Методи контролю, перевірки й оцінки предметно-географічних компетентностей учнів.	7	2	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Тема 12. Концепція НУШ. Ознайомлення з вимогами НУШ. Методика використання сучасних технологій навчання географії в контексті вимог НУШ. Набуття нового професійного досвіду методичної роботи в контексті вимог НУШ.	7	2	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Разом за розділом 1	79	18	20		-	41	-	-	-	-	-	-
РОЗДІЛ II. Форми організації освітнього процесу географії												
Тема 13. Календарно-тематичне та поурочне планування.	9	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 14. Урок – основна форма навчання географії.	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 15. Типи уроків.	12	2	2	-		8	-	-	-	-	-	-
Тема 16. Нетрадиційні типи уроків.	14	2	2	-	2	8	-	-	-	-	-	-
Разом за розділом 2	43	8	8	-	2	25	-	-	-	-	-	-
РОЗДІЛ III. Методика навчання окремих курсів географії у школі												
Тема 17. Методика навчання шкільного курсу «Загальна географія» (6 клас).	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 18. Методика навчання шкільного курсу «Географія материків і океанів» (7 клас).	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 19. Методика навчання шкільного курсу «Україна у світі: природа, населення» (8 клас).	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 20. Методика навчання шкільного курсу «Україна і світове господарство» (9 клас).	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 21. Методика навчання шкільного курсу «Географія: регіони та країни» (10 клас).	12	2	2	-	-	8						
Тема 22. Методика навчання шкільного курсу «Географічний простір Землі» (11 клас).	10	2	2	-	-	6						
Разом за розділом 3	70	12	12	-	-	46	-	-	-	-	-	-
РОЗДІЛ IV. Методичні особливості організації позакласної роботи з географії												
Тема 23. Позакласна робота з географії.	8	2	2	-		4	-	-	-	-	-	-
Тема 24. Географічне краєзнавство в школі.	10	2	2	-	2	4	-	-	-	-	-	-
Разом за розділом 4	186	4	4	-	2	8	-	-	-	-	-	-
Усього годин	210	42	44	-	4	120	-	-	-	-	-	-

Тема практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Предмет та завдання курсу. Зміст і структура шкільного курсу географії. Методика формування в учнів предметно-географічних компетентностей	2	-
2.	Принципи навчання географії	2	-
3.	Методи навчання географії.	2	-
4.	Засоби навчання і робота з ними	2	-
5.	Прийоми роботи з шкільними підручниками з географії	2	-
6.	Прийоми роботи з географічними та контурними картами, електронними картами.	2	-
7.	Проектування та застосування графічно-знакових географічних навчальних моделей	2	-
8.	Використання інтерактивних сервісів на уроках географії	2	-
9.	Контроль та корекція навчальних предметногеографічних компетентностей учнів. Тестування на уроках географії	2	-
10.	Типи уроків географії. Планування навчальної діяльності	2	-
11.	Розробка уроку формування та застосування вмінь і навичок.	2	-
12.	Розробка уроку поширення, поглиблення та систематизації знань	2	-
13.	Розробка комбінованого уроку	4	-
14.	Нетрадиційні форми організації уроку географії. Ділові ігри	2	-
15.	Методика навчання шкільного курсу «Загальна географія» (6 клас)	2	-
16.	Методика навчання шкільного курсу «Географія материків і океанів» (7 клас).	2	-
17.	Методика навчання шкільного курсу «Україна у світі: природа, населення» (8 клас).	2	-
18.	Методика навчання шкільного курсу «Україна і світове господарство» (9 клас).	2	-
19.	Методика навчання шкільного курсу «Географія: регіони та країни» (10 клас).	2	-
20.	Методика навчання шкільного курсу «Географічний простір Землі» (11 клас).	2	-
21.	Позакласна робота з географії	2	-
	Всього	44	-

Теми лабораторних занять

Виконання лабораторних робіт даною робочою програмою не передбачено.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Гонтар, Дмитро Анатолійович (2023). Методика формування предметних географічних компетентностей на уроках географії в умовах профільного навчання / магістерська робота. Кафедра географії та методики її навчання, Кіровоградський державний педагогічний університет. Джерело: KDPU електронний репозитарій. [Електронна бібліотека КДПУ](#)
2. Яковлева, Валентина А.; Власенко, Руслана П.; Андрійчук, Тамара В. (2023). Методика навчання географії: інноваційні технології в процесі викладання географії у базовій та профільній школі. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Педагогіка. Психологія»*, № 3. journals.academ.vinnica.ua+1
3. Назаренко, Тетяна Геннадіївна (2023). *Methodology of using local history material in geography lessons in gymnasium*. Велика Волинь (65), с. 123-133. [Цифрова бібліотека НАН України](#)
4. Назаренко, Тетяна Геннадіївна; Яценко, Володимир Сергійович; Полтавченко, Денис Васильович (2023). *Theoretical and methodological principles of integration of the teaching content of geography and economics in gymnasium and lyceum: monograph*. Київ: Педагогічна думка. [Цифрова бібліотека НАН України](#)
5. Непша, О. В. (2022). Підготовка майбутніх учителів географії до організації дослідницької діяльності учнів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: збірник наукових праць* (№ 83), с. 193-197. eprints.mdpu.org.ua
6. Нова українська школа. – К.: Міністерство освіти і науки України, 2021 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
7. Носаченко, В. М. (2022). Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів географії до безперервного професійного розвитку / *Професійна освіта: методологія, теорія та технології*, № 16, с. 213-237. uej.undip.org.ua
8. Радченко, А.; Гринюк, О. (2023). The importance of geography in modern education in Ukraine. *Constructive Geography and Rational Use of Natural Resources*, Vol. 3.2, с. 56-61. constructgeo.knu.ua
9. Сторожук, Катерина Олегівна (2025). Методи дистанційного навчання географії в умовах цифрової трансформації освіти / бакалаврська робота. КНУ ім. Т. Шевченка. ir.library.knu.ua
10. Методика навчання географії: інноваційні технології в процесі викладання географії у базовій та профільній школі / Яковлева, В. А.; Власенко, Р. П.; Андрійчук, Т. В. (2023). journals.academ.vinnica.ua+1
11. Методика для розроблення та впровадження інтегрованих вибіркових курсів з географії та економіки в гімназіях і ліцеях: методичний посібник (2024). Джерело: NAES/UEDIP
12. Слюта А.М. Методика навчання географії. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО спеціальності 014 Середня освіта (Географія). Чернігів: Десна Поліграф, 2021. 248 с. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/9063/1/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%BD%D0%B0%D0%B2>

[%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%97.pdf](#)

Додаткові:

1. Географічна освіта у шкільних та позашкільних закладах : проблеми, пошуки, перспективи : Збірник наукових праць ; за ред. проф. Д. В. Лико / Рівненський державний гуманітарний університет. Рівне: Видавець О. Зень, 2020. 92 с.
https://kegt.rshu.edu.ua/images/sem/zb_sem.pdf
2. Вішнікіна Л. П. Компетентнісне навчання географії в основній школі: монографія. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2017. 407 с.
3. Державний стандарт базової середньої освіти. Постанова Кабінету Міністрів України від 30. 09. 2020 р. No 898 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
4. Касіяник І.П., Мисько В.З. Методика навчання географії (теоретичний аспект). Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута»», 2017. 214 с.
<http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/1817/Kasiianyk-I.P.-Mysko-V.Z.-Metodyka-navchannia-heohrafii-%28teoretychniyaspekt%29.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
5. Концепція навчання географії України в основній та старшій школі / за заг. ред. д-ра пед. наук О.М. Топузова та канд. пед. наук О.Ф. Надтоки. К.: ТОВ «КОНВІ ПРИНТ», 2018. 56 с. https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/07/koncept_2018.pdf
6. Корнус О. Г. Корнус А. О., Мовчан В. В. Екологічна освіта і виховання у шкільному курсі географії // Наукові записки СумДПУ імені А.С. Макаренка. Географічні науки / Ред. кол.: Б.М. Нешатаєв, А.О. Корнус та ін. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. Вип. 8. С.191-195.
https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstreamdownload/123456789/60527/1/Kornus_Geography.pdf
7. Корнус О. Г. Корнус А. О., Мовчан В. В. Роль шкільної географії у формуванні екологічної свідомості учнів // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія Екологія. 2016. Випуск 1. С. 99-110.
https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/60527/1/Kornus_Geography.pdf
8. Назаренко Т. Г. Методика навчання географії України в загальноосвітніх навчальних закладах (особливості навчання). Х.: ВГ «Основа», 2016. 112 с.
<http://lib.iitta.gov.ua/707431/>
9. Назаренко Т. Запровадження новітніх технологій навчання в практику школи // <https://core.ac.uk/download/pdf/32309125.pdf>
10. Пшенична Л. Новий учитель Нової української школи / Л. Пшенична // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2019. – No1 (85). – С. 61–83 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://pedscience.sspu.sumy.ua/wp-content/uploads/2019/05/8.pdf>
11. Самойленко В.М., Топузов О.М., Вішнікіна Л.П., Діброва І.О. Викладання дидактики географії : Навчальний посібник. К.: ДП"Прінт Сервіс", 2016. 240 с.
http://www.geo.univ.kiev.ua/images/doc_file/navch_lit/Samoylenko_Tupuzov.pdf
12. Топузов О., Надтока О. Концепція навчання географії України в основній та старшій школі. [Електронний ресурс] / Топузов О., Надтока О. Концепція навчання географії

України в основній та старшій школі.
http://www.undip.org.ua/upload/iblock/399/2017kontsepsiya-geo-ukrayiny-_n.pdf

13. Реалізація державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»: Монографія / За заг. ред. С.Л. Лондаря. К.: ДНУ «Інститут освітньої аналітики», 2019. – 192 с.
14. Чубрей О.С. Система підготовки майбутніх учителів географії до професійної діяльності на засадах компетентнісного підходу: монографія. Чернівці: Технодрук, 2020. 376 с. https://archer.chnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3255/1/%D0%A7%D1%83%D0%B1%D1%80%D0%B5%D0%B9_%D0%A1%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%B3%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%BA%D0%B8%20%D0%BC%D0%B0%D0%B9%D0%B1%D1%83%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%85%20%D0%B2%D1%87%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%96%D0%B2%20%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%97.pdf
15. Шевельова О. В., Корнус О. Г. Активізація пізнавальної діяльності школярів шляхом впровадження елементів інноваційних технологій на уроках географії та в позакласній роботі // Наукові записки СумДПУ імені А.С.Макаренка. Географічні науки / Ред. кол.: Б.М. Нешатаєв, А.О. Корнус та ін. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. Вип. 8. С. 187-191. <http://repository.sspu.sumy.ua/handle/123456789/1846>

Інформаційні ресурси

1. <https://dl.sspu.edu.ua/course/view.php?id=4721> – дистанційний курс в Moodle.
2. Освітній портал // www.osvita.ua
3. Концепція нової української школи. <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
4. Інструктивно-методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2022/2023 навчальному році
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2022/08/20/01/Dodatok.14.heohrafiya.20.08.2022.pdf>

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Відеоматеріали по темах курсу.
2. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Географія, 6 – 11 класи.
3. Самойленко В.М., Топузов О.М., Вішнікіна Л.П., Діброва І.О. Викладання дидактики географії: Навчальний посібник. К.: ДП "Прінт Сервіс", 2016. 240 с.
http://www.geo.univ.kiev.ua/images/doc_file/navch_lit/Samoylenko_Tupuzov.pdf
4. Самойленко В.М., Топузов О.М., Вішнікіна Л.П., Діброва І.О. Дидактика географії : монографія (електронна версія). К.: Ніка-Центр, 2013. CD (40 Мб). 570 с.
http://www.geo.univ.kiev.ua/images/doc_file/navch_lit/Samojlenko_dydaktyka.pdf
5. Мультимедійне обладнання (ноутбук, проектор).
6. Підручники та навчальні посібники, зазначені у списку літератури, електронний каталог бібліотеки Сумського державного педагогічного університету, інституційний репозиторій eSSPUiR